

ตำรวจเล่นการพนัน ... ผิดวินัย (ไม่) ร้ายแรงหรือไม่ ?

เป็นที่ทราบกันว่า ประชาชนทั่วไปที่ลักลอบเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น จะถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีอาญา แต่การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย กลับมากระทำความผิด โดยการลักลอบเล่นการพนันเอาทรัพย์สินกันเสียเองแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้นจะถูกลงโทษทางวินัยด้วยหรือไม่ อย่างไร ? ติดตามได้ในคดีปกครองที่นำมาฝากในวันนี้ครับ !

ข้อเท็จจริงคือ ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการตำรวจได้ไปร่วมงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ตามคำเชิญของนาย ส. เจ้าของบ้านเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2545 เวลา 20 นาฬิกา จนกระทั่งเวลา 00.15 นาฬิกา ของวันที่ 21 เมษายน 2545 ได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรภาค 2 เข้าจับกุมผู้ลักลอบเล่นการพนัน (เต้าป่น) พนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาตในบ้านดังกล่าว ได้ผู้เล่นการพนัน 13 คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วย

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า ไม่มีประจักษ์พยานยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้ลักลอบเล่นการพนัน ประกอบกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีอาญาแล้ว จึงเห็นควรลงโทษทางวินัยภาคทัณฑ์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) ได้มีมติให้ลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด) จึงมีคำสั่งใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีมติยกอุทธรณ์

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม

คดีนี้มีข้อกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 98 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว” วรรคสอง บัญญัติว่า “การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

และพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 มาตรา 6 บัญญัติว่า “ผู้ใดอยู่ในวงเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเล่นด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งเพียงแต่ดูการเล่นในงานรื่นเริงสาธารณะ หรือในงานนักขัตฤกษ์ หรือในที่สาธารณสถาน”

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีไม่ถูกดำเนินคดีอาญา แต่จะมีความผิดวินัย “ถูกไล่ออกจากราชการ” หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีไปร่วมงานตามคำเชิญของนาย ส. เพื่อร่วมรับประทานอาหารและสังสรรค์ แต่ผู้ฟ้องคดีอยู่ในบ้านของนาย ส. ถึง 4 ชั่วโมง ซึ่งเป็นเวลานานกว่าปกติธรรมดา จนกระทั่งถูกจับกุมในบ้านดังกล่าวร่วมกับผู้เล่นการพนันคนอื่น ถือได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับวงพนันอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 และกรณีต้องด้วยบทสันนิษฐานตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันด้วย และถึงแม้ว่าผู้เล่นการพนันต่างยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ร่วมเล่นการพนันด้วยก็ตาม แต่เป็นการให้การภายหลังจากที่มีการสอบสวนดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว อีกทั้งเมื่อพิจารณาตามแผนผังแสดงบริเวณบ้านที่เกิดเหตุ ซึ่งมีบริเวณไม่กว้างนัก ผู้ฟ้องคดีน่าจะรู้ว่ามีการเล่นการพนันอยู่ภายในบ้าน และนาย ส. ก็ทราบที่ผู้ฟ้องคดี

เป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจ แต่ยังคงให้มีการเล่นการพนันภายในบ้านโดยไม่เกรงกลัวว่าจะถูกจับกุม เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมและได้ผู้เล่นการพนันซึ่งรวมทั้งผู้ฟ้องคดีและนาย ส. จึงมีอาจพิจารณาเป็นอย่างอื่นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้มีส่วนร่วมหรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับวงพนัน

พฤติการณ์จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปเล่นการพนันหรือมั่วสุมนในวงพนันผิดกฎหมายในบ้านที่เกิดเหตุจริง และเป็นการเล่นพนันอันระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ซึ่งการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่ออย่างร้ายแรงนั้น จะต้องพิจารณาถึงเกียรติของข้าราชการและความรู้สึกของสังคมที่มีต่อข้าราชการผู้นั้น ประกอบกับเจตนาในการกระทำโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของผู้นั้นว่าได้กระทำให้ราชการได้รับความเสียหายต่อภาพพจน์หรือชื่อเสียงหรือไม่ ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีกลับมาก่อทำความผิดเสียเองจึงถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดวินัยข้าราชการพลเรือน ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่ออย่างร้ายแรงตามมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535

และการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญา มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ทั้งขั้นตอนและวิธีการสอบสวนแยกต่างหากจากกัน การรับฟังพยานหลักฐานแตกต่างกัน การลงโทษทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นที่สมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่การดำเนินการทางอาญาเป็นการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้กระทำผิด จึงต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานที่ชัดเจน ซึ่งหากไม่ปรากฏแน่ชัดว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย เมื่อข้อเท็จจริงและพฤติการณ์รับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเข้าไปเล่นการพนันหรือมั่วสุมนในวงพนันผิดกฎหมายในบ้านที่เกิดเหตุจริง ก็ย่อมลงโทษทางวินัยได้โดยมิได้ผูกมัดที่จะต้องนำหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมาปรับใช้แต่อย่างใด

คำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติที่ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 170/2554)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐว่า ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ต้องดำรงตนให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและระเบียบวินัยของข้าราชการอย่างเคร่งครัด ไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความเชื่อถือหรือไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐและระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพฤติการณ์ดังกล่าวเข้าข่ายเป็นผู้ “ประพฤติก่ออย่างร้ายแรง” แม้ไม่ถูกดำเนินคดีอาญา ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยง “โทษทางวินัยอย่างร้ายแรง” ได้

นายปกครอง